

УДК 636.085.1:633.2:631.5

Стрижак Д. Г., студентка¹Свистунова І. В.^{*}, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
Національний університет біоресурсів і природокористування України
^{*}e-mail: irinasv@ukr.net

КОРМОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ БОБОВО-ЗЛАКОВИХ ТРАВСУМІШЕЙ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ

Одним зі шляхів підвищення ефективності використання кормової площі є виробництво кормів на основі сіяних бобово-злакових сумішей однорічних культур. Такі суміші мають ряд переваг перед одновидовими посівами, в першу чергу, за рахунок високого вмісту протеїну в бобовому компоненті істотно підвищується поживність всієї кормової маси. Крім того, у травостоях змішаних посівів покращується процес фотосинтезу і більш ефективно використовується родючість ґрунту, який збагачується азотом з атмосфери внаслідок біологічної фіксації бульбочковими бактеріями бобових культур. Рівень кормової продуктивності таких посівів залежить від оптимального добору різних видів і сортів бобових та злакових культур з урахуванням їх біологічних особливостей росту і розвитку.

На сьогодні, продуктивність таких посівів в умовах виробництва все ще низька. Однією з причин такого стану є недостатня вивченість елементів технологій їх вирощування, а тому питання удосконалення існуючих технологій дуже актуальне та своєчасне. До того ж, у контексті змін клімату в бік потепління проблема удосконалення технологій вирощування високоякісних кормів стоїть особливо гостро. Важливим є і використання, при вирощуванні на кормові цілі, нових сортів вівса, які характеризуються високою облиственістю та інтенсивним формуванням надземної біомаси, що може сприяти значному збільшенню виробництва якісних зелених кормів із бобово-вівсяних сумішок. Відтак, на сьогодні необхідними є дослідження процесів формування високопродуктивних та високопоживних агрофітоценозів однорічних кормових.

Мета досліджень – вивчити особливості формування продуктивності однорічних бобово-зла-

кових травосумішей на зеленому корм залежно від технології вирощування в умовах Правобережного Лісостепу.

Полеві дослідження закладали на полях ФГ «Джупинівське» Вінницької області на сірому лісовому середньосуглинковому ґрунті. Повторність дослідів – чотириразова. Розміщення варіантів систематичне в один ярус. Загальна норма висіву насіння у суміші становила 100%. За контроль було взято одновидовий посів вівса з повною нормою висіву. У досліді вирощували сорти однорічних кормових культур: овес посівний – ‘Спурт’, вика яра – ‘Озіряна’, пелюшка – ‘Фундатор’.

За сівби вівса з бобовими компонентами у співвідношенні 60:40% від повної норми висіву без внесення мінеральних добрив найвищий вихід сухої речовини забезпечив варіант з пелюшкою – 7,83 т/га. За сівби бобових компонентів 60% від повної норми висіву відмічалось зменшення виходу сухої речовини. Підвищення доз мінеральних добрив позитивно впливало на накопичення сухої речовини, найбільший вихід якої був за внесення повного мінерального добрива із розрахунку $N_{60}P_{30}K_{30}$ у варіанті овес (60%) та пелюшка (40%) – 9,37 т/га. В одновидових посівах вівса вихід сухої речовини коливався від 7,42 т/га на фоні без добрив до 8,94 т/га за найвищого фону живлення $N_{60}P_{30}K_{30}$, де приріст сухої речовини становив 1,54 т/га.

Відтак, внесення мінеральних добрив в дозі $N_{60}P_{30}K_{30}$ має позитивний вплив на урожайність зеленої маси та вихід сухої речовини вівса з високобілковими культурами. Найбільша урожайність зеленої маси (41,63 т/га) з виходом сухої речовини (9,37 т/га) забезпечила бінарна суміш вівса з пелюшкою у співвідношенні компонентів 60:40% від повної норми висіву.

УДК 632.7:633.11

Судденко Ю. М.^{*}, кандидат с.-г. наук, провідний науковий співробітник лабораторії селекції озимої пшениці

Радченко О. В., аспірант

Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

^{*}e-mail: yu_suddenko@ukr.net

СТРУКТУРА ТА ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ ЕНТОМОКОМПЛЕКСУ ФІТОФАГІВ У АГРОЦЕНОЗІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Сучасні кліматичні зміни, що проявляються у підвищенні середньорічних температур, трансформації гідротермічного режиму та зростанні частоти екстремальних погодних явищ, суттєво впливають на функціонування агроєкосистем. Одним із наслідків цих процесів є перебудова видо-

вого складу та структури популяцій комах-шкідників, зокрема розширення ареалів теплолюбних видів та зростання шкідливості окремих груп.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває вивчення ентомокомплексу фітофагів пшениці озимої як однієї з провідних зернових культур.